

Lovforslag til udvidelse af DNA-registret, september 2004

Høringssvar fra DRF

Med lovforslaget udvides DNA-profilregisteret betragteligt, så det i fremtiden vil omfatte samme personkreds, som Fingeraftryksregisteret gør i dag.

I dag må DNA-profilregisteret kun indeholde en meget begrænset kreds af personer, der har været sigtet for visse særligt alvorlige forbrydelsestyper. Det er politiets opfattelse, at det vil øge opklaringsprocenterne og have præventiv virkning, hvis der skabes adgang til også at registrere personer, der har været sigtet for mere almindelige former for kriminalitet - f.eks. tyveri og indbrud.

En udvidelse af registret vil ikke mindst kunne få betydning for politiets muligheder for at opklare indbrud. Størstedelen af de ca. 5.000 DNA-profiler af spor fra uopklarede forbrydelser, der i dag ligger i registerets spordel, stammer fra berigelseskriminalitet. Over 3.000 af sporene stammer fra uopklarede indbrud, hvor politiet f.eks. har fundet blod på glasskår eller spyt på flasker. Men personer, der sigtes for almindelige indbrud, må i dag ikke stå i registeret.

Lovforslaget betyder, at personer, der sigtes for en forbrydelse, som kan medføre 1½ års fængsel eller derover, kan registreres i DNA-profilregisteret. Samtidig stilles der efter forslaget ikke længere krav om, at en DNA-profil skal være afgørende for efterforskningen af den konkrete straffesag.

Det fremhæves af Justitsministeriet, at oplysningerne i DNA-profilregisteret alene kan benyttes til personidentifikation. Det er således ikke muligt at udlede følsomme oplysninger om en persons genetiske karakteristika, arveanlæg, sygdoms-dispositioner eller lignende fra DNA-profilregisteret, idet dette kun er baseret på såkaldt "junk-dna", der alene har karakter af tal-profiler, som ikke indeholder nøgle til andre oplysninger.

DNA-profilregisteret blev oprettet den 1. juli 2000. Registeret er inddelt i en person-del med DNA-profiler af personer, der er eller har været sigtet for bestemte former for særlig alvorlig kriminalitet, og en spor-del med DNA-profiler af uidentificerede sporfund fra alle former for uopklaret kriminalitet.

Af særlig interesse er følgende hovedlinier i ændringsforslaget i forhold til dagens retstilstand:

1) Mistankekravet

Her ændrer forslaget hovedreglen til (blot) at være et krav om at sigtede "med rimelig grund er mistænkt for..." (hvilket tager udgangspunkt i Rpl.s regler om legemsbesigtigelse, hvor mistankekravet er relativt lavt, bl.a. på baggrund af indgrebets ringe intensitet), og ikke – som det gælder i dag – et krav om "begrundet mistanke" (et skærpet krav, der henviser til reglerne om legemsundersøgelser, som anses for mere indgribende).

- Det skal i denne forbindelse bemærkes, at forslaget som udgangspunkt indebærer, at dna-materiale normalt udtages som en spytprøve, der foretages ved kindafskrab i mundhulen, medens blodprøve kun tænkes anvendt i særlige tilfælde, herunder hvor den sigtede nægter at medvirke til spytprøve. Medens blodprøve forudsætter medvirken af en læge, foreslås det, at spytprøver kan foretages af politiet.

- Det bemærkes hertil, at et flertal på fem i Strafferetsplejeudvalget, der har haft forslaget til udtalelse (udtalelsen er optrykt som bilag 1 til Justitsministeriets redegørelse), går

ind for at fastholde det strengere mistankekrav, medens et mindretal på fire tilslutter sig forslaget om det mindre krav. Justitsministeriets forslag tilslutter sig mindretallet.

DRF's bemærkninger ad mistankekravet:

Selvom der ikke sprogligt – og måske heller ikke i praksis – er den store forskel i de to formuleringer af mistankekravet, finder DRF at der bør stilles stærke krav til mistanken, som også Strafferetsplejeudvalgets flertal går ind for. Udtagelse af spytpøver ved indførelse af en vatpind i mundhulen ved en politimand forekommer ganske intensivt og må bedømmes på samme måde som en blodprøve (der til gengæld skal foretages af en læge). DRF kan derfor ikke anbefale denne bestemmelse. Man har derimod ikke nogen indvending mod, at en spytpøve foretages af en politimand, så længe der ikke er tale om mekanisk tvang, idet det bemærkes, at en nægtelse af udtagelse af en spytpøve kan føre til en tvangsmæssig foretagelse af en blodprøve ved en læge.

2) Kriminalitetskravet:

Her foreslås - bl.a. af hensyn til sidestilling mellem DNA-registrering og fingeraftryk – at der skal være tale om en sigtelse for en forbrydelse, der indebærer en strafferamme på 1 år og 6 mdr. eller derover.

Dette er udtryk for et ønske om ikke mindst at kunne bruge DNA-registret til opklaring af indbrud og tyverier af en ikke særligt alvorlig karakter.

DRF's bemærkninger ad kriminalitetskravet:

DRF kan ikke anbefale en så stærk udvidelse af kriminalitetskravet nedad.

I dag er kun særligt alvorlige forbrydelsestyper omfattet (herunder forbrydelser mod statens sikkerhed m.v., vold mod tjenestemand og vidner, brandstiftelse, drab, grov vold, incest, voldtægt, blufærdighedskrænkelser, fareforvoldelse, ulovlig tvang og frihedsberøvelse, røveri og tyveri af særlig grov beskaffenhed). Det er en betydelig udvidelse af registret at medtage almindelige tyverier og indbrud under kvalificerende omstændigheder. Forslaget vil medføre en betydelig udvidelse af den registrerede kreds og bidrage til en yderligere opbygning af det, der "populært" kaldes overvågnings- og registreringsamfundet.

3) Indikationskravet:

Antager man, at udtagelse af dna-materiale er en legemsundersøgelse, jfr. Rpl. § 792, stk. 1 nr. 2, er det en forudsætning for registrering i dna-registrets persondel, at betingelserne for foretagelse af legemsundersøgelse er opfyldt. Dette indebærer dels, at der er begrundet mistanke om, at en sigtet har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år eller derover, samt at indgrebet må anses for at være "*af afgørende betydning for efterforskningen*". Dette kan indebære, at en person, kan blive sigtet for en af de forbrydelsestyper, der kan føre til registrering i DNA-profilregistret, uden at der kan tilvejebringes en dna-profil af pågældende, f.eks. i sager, hvor der aflægges tilståelse (hvilket menes at kunne føre til spekulation i tilståelser for at undgå registrering!) eller hvor der ikke er efterladt et biologisk spor i den konkrete sag.

Dette krav vil forslaget afskaffe og dermed ligestille dna-prøveudtagelse med legemsbesigtigelse.

DRF finder, at dette indikationskrav bør fastholdes, således at der ikke sker registreringer i situationer, hvor dette ikke har nødvendighedens karakter i relation til en konkret sigtelse, men at det tværtimod må undgås, at der sker en inflation i sådanne registreringer, jfr. også her bemærkningerne oven for om overvågnings- og registreringsamfundet.

4) Sletningsregler:

Efter den nugældende dna-registreringslovs § 3 stk.1 nr. 2 skal en person, der har været sigtet, men ikke er fundet skyldig, slettes af registret, når der er forløbet 10 år fra frifindelse, afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald under vilkår og efter § 4 skal sletning ske, når den registrerede er fyldt 70 år.

Disse regler vil efter forslaget blive ændret, således at der ikke sker sletning af registrerede oplysninger i persondelen af dna-profilregistret selv efter de 10 år og uanset om der sker frifindelse eller påtalefrafald – blot der ikke er tale om, at sigtelsen opgives som grundløs. Desuden foreslås det, at aldersgrænsen for sletning hæves til 80 år.

DRF har intet at indvende imod, at aldersgrænsen hæves til 80 år.

Derimod finder man, at der snarere bør ske en skærpelse af sletningsreglerne i tilfælde af frifindelse eller påtaleopgivelse/-frafald. Selv en opbevaring i 10 år går langt ud over, hvad der kan være rimeligt for det tilfælde, at der skulle komme nyt materiale frem, der peger imod den sigtedes skyld, om end politiet allerede finder 10-års reglen nyttig m.h.p. efterforskning i evt. senere sager imod den pågældende.

Der er reelt tale om en ophobning af registeroplysninger, der går ud over rimelige hensyn til den personlige integritet, og som det påpeges i Strafferetsplejeudvalgets udtalelse af 14. august 2004 over lovforslaget (bilag 1, s.15), er det hermed klart at registreringsreglerne ikke blot skal varetage efterforskningsmæssige i forbindelse med en aktuel sigtelse.

5) Registrering af oplysninger om ikke-sigtede, herunder i spor-delen

Forslaget indebærer, at personidentificerede profiler af ikke sigtede kan beholdes (og i øvrigt optages) og registreres uden samtykke fra den pågældende, idet der ikke er tale om legemsindgreb. På denne måde kan disse profiler blive virksomme i registret på samme måde som optagne profiler fra sigtede kan give anledning til "hits" med sporfund i helt andre sager. På denne måde kan der i realiteten ske en form for fravigelse af betingelserne for optagelse i registret (persondelen), jfr. Strafferetspleje-udvalgets udtalelse, p.16-17. Strafferetsplejeudvalget foreslår en regel om, at fortsat registrering af ikke personidentificerede sporfund vedr. ikke-sigtede kræver samtykke fra den pågældende, med mindre denne er afgået ved døden. En sådan løsning vil være i harmoni med reglerne om legemsindgreb over for ikke-sigtede.

DRF kan tilslutte sig

Strafferetsplejeudvalgets synspunkter i denne henseende.

Sekretariat

c/o Advokat Bjørn Elmquist,
H.C.Andersens Boulevard 11, 1.,
1553 Kbh.V.-

Tlf. 33 14 14 33,

FAX 33 14 14 32,